

Innhold

Forord	5
DEL I	
INTRODUKSJON	23
1 Hva er hvitvasking?	25
1.1 Hvitvasking som rettslig begrep	25
1.2 Hvitvasking som fenomen	25
1.2.1 Innledning	25
1.2.2 Formål, motiv, karakteristika	25
1.2.3 Hvilke komponenter består hvitvasking av?	26
1.2.3.1 Objektet (hva er det som hvitvaskes?)	26
1.2.3.2 Subjektet (hvem hvitvasker?)	26
1.2.3.3 Middel/redskap	27
1.2.3.4 Teknikker/fremgangsmåter	27
1.2.4 Komponentene inngår i en prosess: trefasemodellen og andre abstrakte modeller	27
1.2.5 Rapporteringspliktiges oppmerksomhet på hvitvasking som fenomen: risikofaktorer, indikatorer og mistanke	29
2 Historikk	29
2.1 Hvitvasking som samfunnsproblem	29
2.2 Innføring av rettslige virkemidler	30
2.2.1 USA	30
2.2.2 De forente nasjoner (FN)	31
2.2.3 Financial Action Task Force (FATF)	31
2.2.4 Europarådet	32
2.2.5 Den europeiske union (EU)	32
2.2.6 Norsk rett	32
3 Omfanget av hvitvasking	33
4 Hvorfor må hvitvasking motvirkes?	34
4.1 Hvitvasking genererer annen kriminalitet	34
4.2 Hvitvasking bidrar til å senke skatteprovenyet	34
4.3 Hvitvasking kan bryte ned tilliten til finanssystemet	34
4.4 Hvitvasking og unnlattelse av å følge hvitvaskingsregelverket kan medføre konkurransevridning	35
4.5 Hvitvasking kan være ødeleggende for et lands økonomiske utvikling	35

4.6	Hvitvasking kan utgjøre en trussel mot globale finansinstitusjoner og den legale verdensøkonomien	37
5	Hvorfor rettslige virkemidler mot hvitvasking?	38
5.1	Bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Lettelse av bevisbyrde ..	38
5.2	Hovedmotiv for rettslige virkemidler mot hvitvasking: inndragning	40
6	Nærmere om terrorfinansiering	41
6.1	Terrorfinansiering som rettslig begrep	41
6.2	Hvorfor gjelder hvitvaskingslovens forpliktelser også for terrorfinansiering?	41
6.3	Forskjeller mellom hvitvasking og terrorfinansiering	42
7	Internasjonale aktører i arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering ..	43
7.1	Financial Action Task Force (FATF)	43
7.1.1	Innledning	43
7.1.2	Retningslinjer	44
7.1.3	Håndhevingssystem	44
7.1.4	Vurdering	45
7.2	FN	47
7.3	EU og EØS	47
7.3.1	EU-parlamentet og rådet	47
7.3.2	EU-kommisjonen	48
7.3.3	The European Banking Authority og andre ESAs	48
7.3.4	Veien videre	49
7.4	Andre aktører	49
8	Nasjonale aktører	50
8.1	Tilsynsorganer	50
8.2	Økokrim	50
DEL II		
HVITVASKINGSLOVEN		53
Kapittel 1		
Innledende bestemmelser		55
§ 1. Lovens formål		55
1	Innledning	55
2	Første ledd	55
2.1	Fremskaffelse av etterretningsinformasjon som hovedformål	55
2.2	Avverging av konkrete hvitvaskings- og terrorfinansieringstransaksjoner og letting av muligheten til inndragning som formål	57
2.3	Reduksjon av risiko som formål med hvitvaskingsloven?	57
3	Annet ledd	61
§ 2. Definisjoner		61
1	Bokstav a) hvitvasking	62

1.1	Begrepets innhold	62
1.2	Begrepets funksjon	64
2	Bokstav b) terrorfinansiering	67
2.1	Begrepets innhold	67
2.2	Forholdet mellom hvitvaskingslovens regler mot terrorfinansiering og sanksjonsregelverket	67
2.2.1	Sanksjonsregelverkets tre komponenter	67
2.2.1.1	Innledning	67
2.2.1.2	Sanksjonsregelverkets komponent 1	67
2.2.1.3	Sanksjonsregelverkets komponent 2	68
2.2.1.4	Håndhevingen av sanksjonsregelverkets komponent 1 og 2	69
2.2.1.5	Sanksjonsregelverkets komponent 3	69
2.3	Særlig om det amerikanske sanksjonssystemet	71
2.3.1	OFAC	71
2.3.2	Kort om annen amerikansk lovgivning relevant for norske virksomheter	73
2.3.2.1	FCPA	73
2.3.2.2	Amerikansk hvitvaskingslovgivning	73
2.3.2.3	FATCA	74
2.3.3	Forholdet mellom hvitvaskingslovens regler og sanksjonsregelverket	74
3	Bokstav c) rapporteringspliktig	78
4	Bokstav d) transaksjon	78
5	Bokstav e) reell rettighetshaver	78
6	Bokstav f) politisk eksponert person	79
6.1	Forholdet til tidligere lovgivning	79
6.2	Hvem er PEP?	80
6.3	Definisjonens betydning for lovens forpliktelser	82
6.4	Betydningen av at personer ligger nært opp mot definisjonen av PEP	83
6.5	Vurdering	83
7	Bokstav g) nært familiemedlem	85
8	Bokstav h) kjent medarbeider	85
9	Bokstav i) korrespondentforbindelse	87
10	Bokstav j) tilbyder av virksomhetstjeneste	88
11	Bokstav k) tilbyder av spilltjeneste	90
§ 3 Geografisk virkeområde		90
§ 4 Anvendelsesområde		92
1	Innledning	94
2	Første ledd	95
2.1	Bokstav a) Bank	95
2.2	Bokstav b) kredittforetak	96
2.3	Bokstav c) finansieringsforetak	96
2.4	Bokstav d) Norges Bank	96

2.5	Bokstav e) e-pengeforetak	97
2.6	Bokstav f) foretak som driver valutavirksomhet	98
2.7	Bokstav g) betalingsforetak og andre som har rett til å yte betalingstjenester	98
2.8	Bokstav h) verdipapirforetak	99
2.9	Bokstav i) forvaltningsselskap for verdipapirfond	101
2.10	Bokstav j) forsikringsselskap	102
	2.10.1 Forsikringsselskapet, utenom livsforsikring	102
	2.10.2 Særlig om livsforsikring	103
2.11	Bokstav k) forsikringsformidling som ikke er gjenforsikringsmegling	103
2.12	Bokstav l) verdipapirregister	104
2.13	Bokstav m) foretak som driver depotvirksomhet	105
2.14	Bokstav n) forvalter av alternative investeringsfond	105
2.15	Bokstav o) låneformidlingsforetak	106
3	Annet ledd	106
3.1	Innledning	106
3.2	Annet ledd bokstav a)	107
3.3	Annet ledd bokstav b)	109
3.4	Annet ledd bokstav c)	110
	3.4.1 Innledning	110
	3.4.2 Hvem omfattes?	110
	3.4.2.1 Advokater	110
	3.4.2.2 Andre som ervervsmessig eller stadig yter rettshjelp	111
	3.4.2.3 Kun den som driver selvstendig virksomhet, er underlagt loven	111
	3.4.2.4 Kun «i utøvelsen av deres yrke»	111
3.4.3	Når er advokater omfattet av lovens anvendelsesområde?	112
3.4.4	De fem alternative transaksjonstypene der advokater er omfattet av lovens anvendelsesområde ved «bistand»	115
	3.4.4.1 Nr. 1: Bistand ved planlegging eller utføring av transaksjon for klient i forbindelse med «kjøp og salg av fast eiendom eller virksomhet»	116
	3.4.4.2 Nr. 2: Bistand ved planlegging eller utføring av transaksjon for klient i forbindelse med «forvaltning av klients penger, verdipapir eller andre aktiva»	116
	3.4.4.3 Nr. 3: Bistand ved planlegging eller utføring av transaksjon for klient i forbindelse med «åpning eller forvaltning av bank- eller verdipapirkonto»	118

3.4.4.4	Nr. 4: Bistand ved planlegging eller utføring av transaksjon for klient i forbindelse med «fremskaffelse av nødvendig kapital til opprettelse, drift eller ledelse av selskap»	118
3.4.4.5	Nr. 5: Bistand ved planlegging eller utføring av transaksjon for klient i forbindelse med «opprettelse, drift eller ledelse av selskap, fond eller lignende juridisk person eller formuesmasse, herunder utenlandsk trust eller tilsvarende juridisk arrangement»	118
3.4.5	Eksempler på virksomhet som ikke omfattes av lovens anvendelsesområde	118
3.4.6	Vurdering	119
3.5	Annet ledd bokstav d)	119
3.6	Annet ledd bokstav e)	120
3.7	Annet ledd bokstav f)	121
3.8	Annet ledd bokstav g)	121
4	Tredje ledd	122
5	Fjerde ledd	122
6	Femte ledd	122
7	Sjette ledd	123
8	Sjuende ledd	124

Kapittel 2

Beløpsgrense for kontantvederlag	125
§ 5. Beløpsgrense for kontantvederlag. Kontroll	125
1 Bakgrunn og kontekst	125
2 Første ledd	126
3 Annet ledd	127
4 Vurdering	128
4.1 Beløpsgrense for kontantvederlag og retten til privatliv i Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8	128
4.2 Beløpsgrense for kontantvederlag og retten til eiendom i EMK protokoll 1 artikkel 1	130
4.3 Kontanter og samfunnsikkerhet	130

Kapittel 3

Risikobasert tilnærming og rutiner	131
§ 6. Risikobaserte tiltak	131
1 Risikoprinsippets funksjon som grunnprinsipp	131
2 Risikoprinsippets overordnede karakter	131
3 Risikoprinsippets implementering i lovens bestemmelser	133
4 Risikoprinsippets funksjon	134
5 Risikoprinsippets innhold	134
5.1 Overordnet om risikobegrepet	134

5.2	Proporsjonalitet ved implementeringen av risikoprinsippet	136
5.3	Risikobasert kontra regelbasert tilnærming	138
5.4	Risikoprinsippet og terrorfinansiering	139
6	Særlig om forholdet mellom § 6 og §§ 7 og 8	139
7	Risikoprinsippet: Bakgrunn og kontekst	140
7.1	Perspektiv	140
7.2	Risikostyringsprinsipper i lovgivning mot økonomisk kriminalitet	142
8	Vurdering	143
§ 7. Virksomhetsinnrettet risikovurdering	148
1	Innledning	148
2	Første ledd	149
2.1	Hvilken funksjon har en virksomhetsinnrettet risikovurdering? . . .	149
2.2	Kravene til innholdet i risikovurderingen er relative	150
2.3	Formålet med risikovurderingen	150
2.4	«Risiko»	151
2.5	Risikoen skal «identifiseres og vurderes»	151
2.5.1	Kvalitativ identifisering og vurdering av risiko; risikoreport	151
2.5.2	Om kvantitativ beskrivelse av risiko	153
2.5.3	Forholdet mellom risikovurdering og rutiner	156
3	Annet ledd	156
3.1	Hvor grundig og detaljert skal den virksomhetsinnrettede risikovurderingen være?	156
3.2	Hvilke faktorer skal identifiseres og vurderes?	157
3.3	Hvilke kilder skal, bør og kan konsulteres?	164
3.3.1	Kilder som alltid bør konsulteres	165
3.3.2	Kilder som kan konsulteres	168
4	Tredje ledd	171
5	Fjerde ledd	171
6	Femte ledd	171
7	Særlig om terrorfinansiering i den virksomhetsinnrettede risikovurderingen	174
8	Nærmere om utarbeidelsen og bruken av den virksomhetsinnrettede risikovurderingen	174
§ 8. Rutiner	177
1	Første ledd	177
1.1	Innledning	177
1.2	Hvordan skal man gå frem ved utarbeidelse av rutiner?	178
1.2.1	Overordnet	178
1.2.2	Rutinenes tre komponenter	178
1.2.2.1	Den første komponenten	178
1.2.2.2	Den andre komponenten	179
1.2.2.3	Den tredje komponenten	181
1.3	Hvilke hovedpunkter bør rutiner inneholde?	184

2	Annet ledd	185
3	Tredje ledd	185
4	Fjerde ledd	185
5	Femte ledd	186
5.1	Hvem kan være hvitvaskingsansvarlig?	188
5.2	Hvitvaskingsansvarlig i foretak som er underlagt regelverk som pålegger skille mellom førstelinje, andrelinje («compliance») og tredjelinje («internrevisjon»)	188
5.3	Krav til rapportering	189
5.4	Hvem som bør utpeke den ansvarlige personen i ledelsen	189
6	Sjette ledd	189

Kapittel 4

Kundetiltak og løpende oppfølging	190
1 Innledning	190
1.1 Kapitlets to hovedkategorier av regler	190
1.2 Sammenhengen mellom reglene om kundetiltak og løpende oppfølging og rutiner (§ 8)	191
1.3 Sammenhengen mellom reglene om kundetiltak og virksomhetsinnrettet risikovurdering (§ 7)	191
1.4 Sammenheng mellom reglene om kundetiltak og løpende oppfølging	191
1.5 Identifisering av kundens risikoprofil	192
1.6 Reglene om kundetiltak: oversikt og struktur	193
§ 9. Risikobaserte kundetiltak og løpende oppfølging	194
1 Første ledd	194
2 Annet ledd	195
3 Tredje ledd	196
§ 10. Plikt til å gjennomføre kundetiltak	196
1 Første ledd	196
2 Annet ledd	199
3 Tredje ledd	199
§ 11. Tidspunktet for gjennomføring av kundetiltak	199
1 Første ledd	200
2 Annet ledd bokstav a)	200
3 Annet ledd bokstav b)	201
4 Annet ledd bokstav c)	201
§ 12. Kundetiltak når kunden er fysisk person	201
1 Innledning	202
2 Første ledd	203
3 Annet ledd	204
4 Tredje ledd	208
5 Fjerde ledd	210
6 Femte ledd	211
7 Sjette ledd	213

§ 13. Kundetiltak når kunden ikke er en fysisk person	213
1 Første ledd	214
2 Annet ledd	217
3 Tredje ledd	218
4 Fjerde ledd	222
4.1 Overfor hvem gjelder forpliktelsen?	222
4.2 «Systemer for å avgjøre»	224
4.2.1 Informasjon fra kunden	224
4.2.2 Nærmere om PEP-lister	224
5 Femte ledd	227
6 Sjette ledd	227
§ 14. Identifisering av reelle rettighetshavere når kunden ikke er en fysisk person	227
1 Innledning	228
2 Første ledd	229
2.1 Anvendelsesområde	229
2.2 Eierskap hos reell rettighetshavers nære familiemedlemmer	230
2.3 Første ledd bokstav a	231
2.4 Første ledd bokstav b	235
2.5 Første ledd bokstav c	235
2.6 Første ledd bokstav d	236
2.7 Første ledd bokstav e	237
2.8 Første ledd annet punktum	237
2.9 Særlig om identifisering av reelle rettighetshavere i kunder som ikke er juridisk person	243
3 Annet ledd	243
4 Tredje ledd	245
5 Fjerde ledd	248
6 Femte ledd	250
§ 15. Særlig om livsforsikring og eiendomsmegling	251
1 Innledning	251
2 Første ledd	251
3 Annet ledd	252
4 Tredje ledd	252
5 Fjerde ledd	253
§ 16. Forenklede kundetiltak	254
1 Innledning	254
2 Første ledd	255
3 Annet ledd	256
4 Tredje ledd	257
§ 17. Forsterkede kundetiltak ved høy risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering	258
1 Innledning	258
2 Første ledd	259
3 Annet ledd	260

4	Tredje ledd	263
§ 18.	Forsterkede kundetiltak overfor politisk eksponerte personer og nære familiemedlemmer og kjente medarbeidere til politisk eksponerte personer	263
1	Innledning	264
2	Første ledd	264
3	Annet ledd	265
4	Tredje ledd	267
5	Fjerde ledd	267
6	Femte ledd	268
§ 19.	Forsterkede kundetiltak ved korrespondentforbindelse	268
1	Første ledd	269
§ 20.	Forbud mot korrespondentforbindelse med tomt bankselskap	270
1	Første ledd	270
2	Annet ledd	270
§ 21.	Følger av at kundetiltak ikke kan gjennomføres	271
1	Første ledd	271
2	Annet ledd	275
§ 22.	Kundetiltak utført av tredjepart	276
1	Innledning	277
2	Hvilke kundetiltak kan det bygges på?	278
3	Hvilke tredjeparter kan kundetiltakene bygges på?	278
4	Kundetiltak som ikke omfattes	278
5	Krav om skriftlig avtale	279
6	Annet ledd	279
7	Tredje ledd	279
8	Fjerde ledd	279
9	Femte ledd	280
10	Sjette ledd	280
11	Sjuende ledd	280
§ 23.	Utkontraktering av kundetiltak	280
1	Innledning	281
2	Første ledd	281
3	Annet ledd	282
4	Tredje ledd	283
5	Fjerde ledd	283
6	Hva som kan utkontrakteres	283
§ 24.	Løpende oppfølging av kundeforhold	285
1	Innledning	285
2	Første ledd	287
2.1	Interne faktorer	287
2.2	Eksterne faktorer	289
2.3	Særlig om plikten til å overvåke opp mot EU og FNs sanksjonslister	290

2.4	Særlig om bruk av elektroniske overvåkningssystemer ved overvåkning	290
2.5	Kort om metodikk ved løpende overvåkning	293
3	Annet ledd	293
4	Tredje ledd	295
5	Fjerde ledd	296
6	Femte ledd	297

Kapittel 5

Nærmere undersøkelser. Rapportering	298
§ 25. Undersøkelsesplikt	298
1 Innledning	298
2 Første ledd	299
2.1 Hva er gjenstand for undersøkelse?	299
2.2 Hva er terskelen for plikt og rett til igangsettelse av undersøkelser?	299
2.3 Når inntreer plikten til undersøkelser?	301
2.4 Hva skal undersøkelsene knyttes an til? Rammene for undersøkelsesplikten	301
2.5 Om gjennomføringen av undersøkelser	303
3 Annet ledd	305
§ 26. Rapporteringsplikt. Opplysningsplikt. Ansvarsfrihet	305
1 Innledning	306
2 Første ledd	306
2.1 Første ledd første punktum	306
2.1.1 Hvilke forhold utløser rapporteringsplikt?	306
2.1.2 Terskelen for rapporteringsplikt	306
2.1.3 Rammene for rapporteringsplikt	307
2.1.4 Nærmere om innholdet i rapporteringen	307
2.1.5 Rapportering når den rapporteringspliktige fatter mistanke om at han selv har begått hvitvasking eller terrorfinansiering	309
2.1.5.1 Gjelder rapporteringsplikt i slike tilfeller?	309
2.1.5.2 Skal rapportering om eget heleri / egen hvitvasking være straffri ut fra manglende materiell rettsstrid (rettsstridsreservasjonen)?	311
2.1.6 Økokrims adgang til å stille oppfølgende spørsmål etter at MT-rapport er sendt	313
2.1.7 Hvordan behandles rapporter hos Økokrim?	313
2.1.8 Hvem mottar EFEs produkter?	314
2.1.9 I hvilken grad bidrar MT-rapporter til forebygging og avdekking av hvitvasking og terrorfinansiering?	315
2.1.10 Hva skal og bør gjøres etter at MT-rapport er sendt?	316
2.2 Første ledd annet punktum	316
3 Annet ledd	320

4	Tredje ledd	320
4.1	Første punktum	320
4.1.1	Anvendelsesområde	320
4.1.2	Forbud mot rapportering	321
4.1.3	Tredje punktum	321
4.1.3.1	«Opplysninger» som advokaten «mottar fra eller innhenter om klienten»	321
4.1.3.2	«Fastslår en klients rettsstilling»	321
4.1.3.3	«Bistår en klient i forbindelse med rettergang» ..	332
4.1.4	Tredje punktum	332
5	Fjerde ledd	333
5.1	Innledning	333
5.2	«God tro»	333
5.3	For hvilke opplysninger gjelder ansvarsfrihetsregelen?	335
5.3.1	Klare tilfeller hvor regelen gjelder	335
5.3.2	I hvilke tilfeller gjelder regelen om ansvarsfrihet ikke? ...	335
5.3.3	Gjelder ansvarsfriheten ved urettmessig stans av en transaksjon?	335
5.4	For hvilke typer ansvar gjelder ansvarsfrihetsregelen?	336
5.5	Særlig om ansvarsfrihetsregelen og utenlandske kunder	336
6	Femte ledd	337
§ 27.	Gjennomføring av mistenkelig transaksjon	337
1	Innledning	337
2	Første ledd: Hovedregel om stansing av transaksjon	339
2.1	Første punktum: innledende stansing i etterretningssporet	339
2.2	Annet punktum: midlertidig stansing i hvitvaskingssporet	340
3	Annet ledd: Unntak fra hovedregelen om stansing	342
§ 28.	Forbud mot å avsløre undersøkelser, rapportering og etterforskning	343
1	Innledning	344
2	Første ledd	344
3	Annet ledd	348
4	Tredje ledd	349
5	Fjerde ledd	349
6	Femte ledd	349
7	Sjette ledd	350
8	Sjuende ledd	352
9	Åttende ledd	352

Kapittel 6

Behandling av personopplysninger og andre opplysninger	353
§ 29. Forholdet til personopplysningsloven	353
1 Innledning	353
2 Første ledd	354

3	Annet ledd	354
4	Tredje ledd	354
§ 30. Registrering og lagring av opplysninger og dokumenter.		
Sletting av personopplysninger		355
1	Innledning	356
2	Første ledd	356
2.1	Hvilke opplysninger skal lagres?	357
2.1.1	Lagring av informasjon om kundetiltak og løpende oppfølging	357
2.1.2	Lagring av informasjon der kundetiltak ikke kan gjennomføres, jf. § 21	359
2.1.3	Lagring av informasjon der kundetiltak er utført av andre, jf. § 22 og 23	360
2.1.4	Lagring av informasjon om løpende oppfølging av kundeforhold, jf. § 24	360
2.1.5	Lagring av informasjon om undersøkelser, jf. § 25	360
2.1.6	Lagring av informasjon om rapportering, jf. § 26	361
3	Annet ledd	361
4	Tredje ledd	362
5	Fjerde ledd	362
§ 31. Utveksling av opplysninger fra rapporteringspliktige		
1	Innledning	364
2	Første ledd	364
2.1	Hvem kan utveksle opplysninger?	364
2.2	Forholdet til begrensninger i delingsadgang i annet regelverk. Taushetspliktbestemmelser med videre	365
2.3	Forutsetning for utveksling av opplysninger	366
2.4	Når i kundeforholdet kan opplysninger utveksles?	367
2.5	Hva slags opplysninger kan utveksles?	367
2.6	Kan delingsadgangen begrenses av de rapporteringspliktige selv?	368
2.7	Sentralisert funksjon for informasjonsdeling	368
3	Annet ledd	369
3.1	Hvem skal dele opplysninger?	369
3.2	Forholdet til begrensninger i delingsadgang i annet regelverk. Taushetspliktbestemmelser med videre	370
3.3	Hva slags opplysninger skal deles?	370
3.4	Forutsetning for utveksling av opplysninger?	371
4	Tredje ledd	371
4.1	Vilkår for utveksling av informasjon	372
§ 32. Unntak fra retten til innsyn etter personopplysningsloven		
1	Innledning	373
2	Første ledd	373
3	Annet ledd	374
§ 33. Informasjon til kunder		
		374

§ 34. Økokrims behandling av opplysninger	374
1 Innledning	375
2 Første ledd	375
3 Annet ledd	377
4 Tredje ledd	378

Kapittel 7

Øvrige plikter	379
§ 35. Internkontroll	379
1 Innledning	379
2 Første ledd	379
3 Annet ledd	380
3.1 Bokstav a) Etterlevelsesansvarlig	380
3.1.1 Forholdet mellom «hvitvaskingsansvarlig» og «etterlevelsesansvarlig»	381
3.2 Bokstav b) Skikkethetsvurdering	382
3.3 Bokstav c) Internrevisjon	382
§ 36. Opplæring	383
1 Innledning	383
2 Første ledd	383
3 Annet ledd	384
§ 37. Vern mot negative reaksjoner ved rapportering.	
Varslingssystemer	385
1 Innledning	385
2 Første ledd	385
3 Annet ledd	386
§ 38. Elektroniske overvåkningssystemer	387
1 Første ledd	387
1.1 Hvem er pliktsubjekt?	387
1.2 Hvilke krav stilles til elektroniske overvåkningssystemer?	389
1.2.1 Hva er et scenario / en regel?	391
1.2.2 Screening mot sanksjonslister	392
1.2.3 Sanksjoner	392
2 Annet ledd	393
3 Tredje ledd	393
§ 39. Rapporteringspliktiges virksomhet i utlandet	393
1 Innledning	393
2 Første ledd	394
3 Annet til fjerde ledd	394
4 Femte ledd	395
§ 40. Nasjonalt kontaktpunkt for agenter av utenlandske betalingsforetak og e-pengeforetak	395
1 Innledning	395
2 Forskriftsbestemmelser	395
§ 41. Plikt til å opplyse om forvalterforholdet i utenlandsk trust mv.	396

Kapittel 8

Autorisasjon for tilbydere av virksomhetstjenester	397
§ 42. Krav om autorisasjon for tilbyder av virksomhetstjenester.	
Tilbakekall	397
1 Innledning	398
2 Første ledd	398
3 Annet ledd	399
4 Tredje ledd	399
5 Fjerde ledd	399
6 Femte ledd	400
7 Sjette ledd	400

Kapittel 9

Tilsyn. Forvaltningstiltak. Sanksjoner	401
§ 43. Tilsynsmyndigheter	401
1 Første og annet ledd	401
2 Tredje ledd	402
2.1 Innledning	402
2.2 Regler for Finanstilsynets gjennomføring av tilsyn	402
2.2.1 Rettsgrunnlag	402
2.2.2 Forholdet til EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102	402
2.2.3 Forholdet til retten til å forholde seg taus og ikke å måtte bidra til egen domfellelse, jf. forvaltningsloven § 48, jf. EMK artikkel 6 nr. 1	403
2.2.3.1 Forholdet mellom forvaltningsloven § 48 og EMK artikkel 6 nr. 1	403
2.2.3.2 Overfor hvem kommer retten til å forholde seg taus til anvendelse?	404
2.2.3.3 Når kommer retten til å forholde seg taus til anvendelse?	404
2.2.3.4 Hvilket innhold har rettigheten?	405
2.3 Regler for Tilsynsrådet for advokatvirksomhets gjennomføring av tilsyn	409
2.3.1 Rettsgrunnlag	409
2.3.2 Forholdet til borgernes rett til konfidensiell rettslig bistand i EMK artikkel 8	409
2.3.3 Forholdet til retten til å forholde seg taus og ikke å måtte bidra til egen domfellelse, jf. forvaltningsloven § 48, jf. EMK artikkel 6 nr. 1	411
2.4 Om klage på vedtak truffet av de tre tilsynsorganene	411
2.5 Om domstolskontroll av vedtak truffet i medhold av hvitvaskingsloven	412
§ 44. Lotteritilsynets myndighet	412
§ 45. Tilsynsmyndighetens taushetsplikt om varsling og sanksjoner mv. ..	412

1	Første ledd	413
2	Annet ledd	413
§ 46. Tilsynsmyndighetens rapporteringsplikt		413
§ 47. Pålegg om opphør av ulovlige forhold. Tvangsmulkt		414
1	Innledning	414
2	Første ledd	414
3	Annet ledd	414
§ 48. Forbud mot å ha ledelsesfunksjon		415
1	Første ledd	415
1.1	Hvem omfattes?	415
1.2	De materielle vilkår	416
1.3	Ledelseskarakterens innhold og varighet	417
2	Annet ledd	417
§ 49. Overtredelsesgebyr		418
1	Innledning	419
1.1	Overtredelsesgebyr som pønalt sanksjon og noen konsekvenser av det	419
1.2	Bestemmelsens oppbygning og struktur	419
2	Første ledd	420
2.1	Første punktum	420
2.1.1	Hvem omfattes?	420
2.1.1.1	Rapporteringspliktige	420
2.1.1.2	Noen som har handlet på vegne av et rapporteringspliktig foretak	420
2.1.2	Hvilke overtredelser kan danne grunnlag for overtredelsesgebyr?	421
2.1.3	Unntak fra krav om utvist skyld for rapporteringspliktig foretak	422
2.2	Annet punktum	423
3	Annet ledd	423
4	Tredje ledd	423
5	Fjerde ledd	423
5.1	Første punktum	423
5.2	Annet punktum	424
5.3	Tredje punktum	424
6	Femte ledd	424
7	Sjette ledd	424
8	Sjuende ledd	425
§ 50. Vurderingsmomenter for forbud mot å ha ledelsesfunksjon og vedtak om overtredelsesgebyr		425
1	Ansvars- og utmålingsregel	425
2	Momentene	425
3	Finanstilsynets sanksjonspraksis	427
3.1	Vedtak om overtredelsesgebyr hos en rekke eiendomsmeglingsforetak	427

3.2	Santander Consumer Bank AS	427
3.3	Komplett Bank ASA	427
3.4	Hønefoss sparebank	428
3.5	Åfjord Sparebank	428
4	Rettspraksis	428
§ 51. Straff	429
1	Innledning	429
2	Første ledd	430
2.1	Første punktum	430
2.1.1	Hvilke overtredelser er kriminalisert?	430
2.1.2	Særlig om kravet til materiell rettsstrid ved bruk av straff	430
2.1.3	Krav til skyld	430
2.2	Annet punktum	431
2.3	Tredje punktum	431
3	Annet ledd	431
4	Tredje ledd	431
5	Særlig om kriminalisering av medvirkning og forsøk	432
 Kapittel 11		
Avsluttende bestemmelser		433
§ 52. Forskrift om opplysninger ved betalinger		433
§ 53. Ikraftttredelse		433
§ 54. Endringer i andre lover		434
 Forfatteromtaler		435
 Rapporter mv. med forkortelser		436
 Litteratur		437
 Lovregister		441
 Domsregister		448
 Stikkordregister		451